

4. Шабанов, П., & Пузирьова, П. В. (2025). Фінансово-інноваційний потенціал зовнішньоекономічної діяльності підприємств в умовах сталого розвитку. *Науковий вимір осмислення та пошуку оптимальних моделей розвитку України: маркетинговий, економічний, фінансовий, управлінський та правовий аспекти* : збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 19 березня 2025 року. Київ : АПСВТ, 2025. С. 226-228.

5. Vychkova, V., & Puzyrova, P. (2022). Theoretical basics of the strategy of the entry of foreign enterprises to the markets of Ukraine. *Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості* : матеріали III Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Київ, 17 листопада 2022 року. Т. 2. Київ : КНУТД, 2022. С. 10-16

6. Olshanska, O.V., Puzyrova, P. V., & Parashchak, O. V. (2022). Actual aspects of foreign economic activity and foreign economic relations in modern economic conditions. *Market Relations Development in Ukraine*, 9(256), 21–28.

7. Puzyrova, P.V., Khaliliaeva, O.V., & Okhrimenko, S.O. (2023). Fundamentals of management and planning foreign economic activities of export–import enterprises. *Market Relations Development in Ukraine*, 10(257), 94-100.

УДК 339.9:330.34

Ольшанська О. В., д.е.н., професор,
Атаєв А., здобувач освіти другого
(магістерського) рівня вищої освіти,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ: НОВА АРХІТЕКТУРА РОЗВИТКУ

Початок XXI ст. ознаменувався формуванням принципово нового середовища функціонування міжнародної економіки, у якому нестабільність, багаторівневі ризики та кризові трансформації стали системними характеристиками глобального розвитку. У таких умовах світова економіка поступово переходить до нової архітектури розвитку, заснованої на принципах стійкості, адаптивності, технологічної модернізації та стратегічної диверсифікації. Глобальна турбулентність трансформує саму природу

міжнародної економічної взаємодії. Якщо раніше ключовими чинниками глобалізації були максимальна відкритість ринків, виробнича концентрація та масштабування міжнародних ланцюгів доданої вартості, то сучасна економічна система дедалі більше орієнтується на регіоналізацію, економічну безпеку та диверсифікацію стратегічних ресурсів. Порушення глобальних ланцюгів постачання продемонструвало вразливість світової економіки до зовнішніх шоків, що стимулювало держави до перегляду механізмів міжнародної кооперації та посилення внутрішнього економічного потенціалу [1-6].

У сучасних умовах формується нова модель міжнародної конкуренції, у межах якої визначальне значення мають технологічне лідерство, цифрова інфраструктура та контроль над стратегічними ресурсами. Цифровізація міжнародної економіки змінює структуру глобальних ринків, механізми міжнародної торгівлі та фінансової взаємодії. Використання штучного інтелекту, великих масивів даних, автоматизованих платформ управління та цифрових фінансових технологій формує нові центри економічного впливу та змінює баланс глобальної економічної сили. У результаті цифрові технології перетворюються не лише на фактор інноваційного розвитку, а й на інструмент геоекономічного домінування [2-4].

Суттєвої трансформації зазнає міжнародна фінансова система, коли висока волатильність ринків, інфляційні процеси, боргові ризики та нестабільність валютних систем стимулюють пошук нових механізмів забезпечення фінансової стійкості. Світова фінансова архітектура поступово інтегрує принципи екологічної та соціальної відповідальності, що проявляється у розвитку сталого фінансування, екологічних інвестицій та нових моделей регулювання міжнародного капіталу. Інвестиційна привабливість держав і корпорацій дедалі більше визначається рівнем технологічної модернізації, екологічної ефективності та здатністю забезпечувати довгострокову стійкість розвитку.

Особливого значення у новій архітектурі міжнародної економіки набуває енергетична трансформація. Відтак, енергетичні кризи продемонстрували критичну залежність світової економіки від стабільності ресурсних ринків та актуалізували необхідність переходу до нової моделі енергетичного розвитку. У глобальному масштабі посилюються процеси декарбонізації, розвитку відновлюваної енергетики, водневих технологій та енергетичної диверсифікації. Енергетична безпека стає складовою геоекономічної стратегії держав, а доступ до технологій «зеленої» енергетики формує нові конкурентні переваги у міжнародному середовищі.

Глобальна турбулентність також посилює значення економічної

резильєнтності, де сучасні економічні системи повинні бути здатними швидко адаптуватися до кризових процесів, підтримувати стабільність функціонування стратегічних секторів та забезпечувати ефективне відновлення після зовнішніх шоків. У зв'язку з цим у міжнародній економіці посилюється роль адаптивного управління, стратегічного прогнозування, диверсифікації економіки та формування стійких виробничих моделей [4-6]. Особливого значення набуває трансформація міжнародного ринку праці та людського капіталу. Цифровізація, автоматизація та технологічні зміни формують нові вимоги до професійних компетентностей, стимулюють розвиток інтелектуального капіталу та змінюють структуру глобальної зайнятості. Так, конкурентоспроможність держав дедалі більше залежить від рівня розвитку освіти, інноваційного середовища та здатності формувати висококваліфікований людський капітал.

У межах нової архітектури розвитку змінюється і роль держави в міжнародній економіці. Якщо попередні етапи глобалізації супроводжувалися переважанням ліберальних моделей економічного регулювання, то сучасні кризові процеси актуалізують необхідність посилення стратегічної ролі держави у забезпеченні економічної безпеки, підтримці інноваційних секторів та формуванні національної економічної стійкості. Державна політика дедалі більше орієнтується на розвиток високотехнологічних виробництв, цифрової інфраструктури, енергетичної незалежності та стимулювання інновацій.

Для України формування нової архітектури міжнародної економіки має особливе значення в контексті післявоєнного відновлення та інтеграції до європейського економічного простору. Глобальні трансформації створюють як ризики, так і нові можливості для структурної модернізації економіки. У сучасних умовах стратегічними напрямками розвитку виступають цифровізація, інноваційна модернізація виробництва, розвиток біоекономіки, відновлюваної енергетики та інтеграція до європейських економічних і технологічних систем.

Таким чином, міжнародна економіка в умовах глобальної турбулентності формує нову архітектуру розвитку, у межах якої ключового значення набувають стійкість, технологічна адаптивність, інноваційність та економічна безпека. Світова економічна система поступово переходить від моделі глобальної концентрації ресурсів до моделі стратегічної диверсифікації та резильєнтності. У цих умовах конкурентоспроможність держав визначатиметься не лише масштабами економіки, а здатністю формувати сучасні технологічні, енергетичні та інституційні моделі розвитку, орієнтовані на довгострокову стійкість та ефективну адаптацію до глобальних викликів.

Література

1. Далевська, Н. М. (2013). Формування міжнародної стратегії економічного розвитку світового господарства у контексті методологічних проблем. *Вісник Сумського державного університету. Сер.: Економіка*, № 2, С. 30-36.

2. Куцмус, Н. М., Прокопчук, О. А., Усюк, Т. В., & Забуранна, Л. В. (2024). Міжнародний бізнес в умовах турбулентності глобальної економіки. *Економічний простір*, №189, С. 123-128.

3. Лакіза, В. В., Шевчук, І. І., & Клим, Р. В. (2025). Інтеграційна політика та циркулярна економіка як чинники розвитку інноваційних процесів промислових підприємств у контексті міжнародного співробітництва. *Ефективна економіка*, № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2025_6_75.

4. Панченко, В., Резнікова, Н., & Іващенко, О. (2024). Форсайт як інструмент відповідального державного управління і стратегування міжнародної економічної політики в умовах загострення глобальних проблем розвитку. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*, № 1, С. 350-358.

5. Сорока, М. П. (2011). Формування стратегічних пріоритетів розвитку міжнародної економічної діяльності регіону з урахуванням впливу світових глобалізаційних процесів. *Вісник Академії митної служби України. Сер.: Державне управління*, № 2, С. 183-188.

6. Філіпенко, А. С. (2012). Політика міжнародного сприяння економічному розвитку. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*, Т.17, Вип. 3-4, С. 81-88.